

Курєдова В.Д., Галич Л.Б.

Кафедра післядипломної освіти лікарів-ортодонтів
Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

polo_nnipo@ukr.net

30 – РІЧНИЙ ВНЕСОК КАФЕДРИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-ОРТОДОНТІВ В ІСТОРІЮ ПОЛТАВСЬКОЇ ОРТОДОНТИЧНОЇ ШКОЛИ

Вітчизняна ортодонтія пройшла довгий шлях розвитку від розділу ортопедичної стоматології до самостійної, однієї з найбільш актуальних та перспективних стоматологічних дисциплін, що стрімко розвивається та виходить за рамки надання суто стоматологічної допомоги. Полтавська ортодонтична школа завжди була і залишається осередком розвитку вітчизняної ортодонтії, наукової думки та новаторства, традицій високоякісного навчання студентів та підготовки лікарів-спеціалістів на післядипломному рівні.

Історія Полтавської ортодонтичної школи розпочинається у 1967 році, коли Харківській стоматологічний інститут переїздить до Полтави та стає Полтавським медичним стоматологічним інститутом. Разом із колективом ВУЗу до Полтави приїздить майбутній фундатор Полтавської ортодонтичної школи Лія Петрівна Григорєва, на той час кандидат медичних наук, доцент кафедри ортопедичної стоматології.



***Фундатор Полтавської ортодонтичної школи, професор
Лія Петрівна Григорєва***

Незважаючи на всі складності налогодження роботи на новому місці, Лія Петрівна плідно працює над докторською дисертацією: вже виконані деякі її фрагменти: гістологічний – під керівництвом професора Е.Д. Бромберг, рентгенологічний – професора В.С. Брежнєвої і топографічний – професора Т.В. Золотарьової. Таке різномайття фрагментів було обумовлено складністю теми дисертаційної роботи: «Изменения в височно-нижнечелюстном суставе при лечении прогнатии». Далекоглядність та тонке відчуття проблематики ортодонтичного лікування робить наукові здобутки Лії Петрівни актуальними і на сьогоднішній день, адже саме скронево-нижньощелепний суглоб став однією з найбільш цікавих, дискусійних та досліджуваних тем у сучасній ортодонтії і стоматології взагалі.

Наукова діяльність для Лії Петрівни ніколи не була тягарем. Працювалося легко, захоплено. Кожен відкритий новий, навіть невеликий факт викликав натхнення і душевне піднесення. Виконуючи докторську дисертацію, Лія Петрівна паралельно керувала кандидатськими дисертаціями своїх перших аспірантів – Валентини Андріївни Сірик і Миколи Петровича Сисоєва.

Докторська дисертація була успішно захищена у 1973 році в спеціалізованій раді Київського медичного інституту за участі десяти професорів стоматологічних факультетів України та Росії.

До 1973 року викладання ортодонтії проводилося на кафедрі ортопедичної стоматології, яку очолював доцент Михайло Романович Марей, а згодом – професор Галина Борисівна Шилова, наукові дослідження якої знайшли своє відображення в докторській дисертації «Деякі фізіологічні реакції організму дитини при лікуванні прикусу ортодонтичними апаратами» (1966). На той час вже професор, доктор медичних наук Лія Петрівна Григор'єва, працюючи на кафедрі ортопедичної стоматології, читала лекції та вела курс ортодонтії.



Проф. Григор'єва Л.П. на практичному занятті зі студентами

У 1974 році Лію Петрівну призначили завідувачкою курсу стоматології дитячого віку, а в 1976 році – завідувачкою кафедри стоматології дитячого віку. Очолюючи кафедру дитячої стоматології, Лія Петрівна бачила ортодонтію як невід'ємну її частину, приділяючи велику увагу проблемам розвитку прикусу у дітей.



Доц. Павленко Л.Г., проф. Григор'єва Л.П., ас. Сірик В.А. (сидять зліва направо); ас. Курєдова В.Д., аспірант Могильник В.В., ас. Кіндій С.В., аспірант Головка Н.В. (стоять зліва направо)



Колеги (зліва направо: ас. Кіндій С.В., доц. Павленко Л.Г., проф. Григор'єва Л.П., ас. Шахова Т.Б., доц. Курєдова В.Д.)

На кафедрі в той час викладалася дитяча терапевтична стоматологія (доцент Л.Г. Павленко, к.м.н. М.Т. Куряєва-Муратова) й ортодонтія з дитячим протезуванням (проф. Л.П. Григор'єва, к.м.н. В.А. Сірик, к.м.н. М.П. Сисоєв, В.Д. Куроєдова). З 1976-1977 навчального року розпочалося викладання розділу дитячої хірургічної стоматології (доцент О.В. Рибалов, к.м.н. С.В. Кіндій).



День народження проф. Л.П. Григор'євої. Співробітники – бажані гості вдома (нижній ряд: ас. М.Т.Куряєва-Муратова, проф. Максименко П.Т., проф. Григор'єва Л.П., молодша донька Галина; верхній ряд: доц. Рибалов О.В., ас. Іщейкін Є.В., ас. Сірик В.А., доц. Кіндій Д.Є., ас. Кіндій С.В., гол. лікар ДСП Лебедева Є.І., ас. Ейхгорн Т.Ю., зубний технік Медяник З.С., доц. Павленко Л.Г., ас. Куроєдова В.Д., ас. Марамзіна А.І., ас. Головка Н.В.)

З 1980 року зусиллями колективу кафедри стоматології дитячого віку, адміністрації Полтавського медичного стоматологічного інституту і Полтавського облздороввідділу були створені бази кафедри на площах відбудованої Полтавської міської дитячої стоматологічної поліклініки, база курсу профілактики – в дитячому відділенні міської поліклініки; ліжка для дітей із патологією щелепно-лицевої ділянки були виділені в стаціонарі дитячої лікарні. У приміщеннях кафедри були створені та оснащені навчальні клінічні зали з дитячої терапевтичної, хірургічної стоматології, ортодонтії та дитячого протезування, рентгенкабінет.



Співробітники кафедри стоматології дитячого віку (зліва направо: доц. Павленко Л.Г., аспірант Головка Н.В., аспірант Могильник В.В., ас. Курєдова В.Д., ас. Сірик В.А., доц. Рибалов О.В., ас. Сисоєв М.П.)

Адміністрація Полтавського медичного стоматологічного інституту в особі ректора професора В.А. Дельви і проректора з навчальної роботи професора А.Н. Люльки поставилася з розумінням до справи підвищення якості підготовки лікарів-стоматологів дитячого віку, внаслідок чого вийшов наказ про методичне виділення чотирьох розділів кафедри стоматології дитячого віку: дитячої терапевтичної стоматології, дитячої хірургічної стоматології, ортодонтії з дитячим протезуванням, а згодом – і курсу профілактики стоматологічних захворювань.

У 1985-1986 рр. у дитячій поліклініці під керівництвом доцента Віри Дмитрівни Курєдової була створена база курсу профілактики стоматологічних захворювань у дітей і, починаючи з III курсу, розпочалося більш цілеспрямоване викладання цього розділу.

Багато сил і часу потребувала методична робота. Професор Л.П. Григор'єва була членом центральної методичної комісії при Міністерстві охорони здоров'я СРСР, головою державних екзаменаційних комісій у багатьох вищих навчальних закладах.

За період завідування Л.П. Григор'євою кафедрою стоматології дитячого віку було виконано і захищено три докторські дисертації. Їх автори тривалий час керували кафедрами рідного вищого навчального закладу: кафедрою хірургічної стоматології – професор О.В. Рибалов; кафедрою

терапевтичної стоматології – професор А.К. Ніколішин; кафедрою стоматології дитячого віку – професор І.О. Падалка.



Учасники 1-ї Всесоюзної конференції ортодонтів, м. Полтава, 1990 р.

Ім'я Лії Петрівни Григор'євої відоме далеко за межами України. Вона представляла вітчизняну школу дитячих стоматологів на VII конгресі Всесвітньої асоціації дитячих стоматологів (Будапешт, 1979), на XVI конгресі ортодонтів у Німецькій Демократичній Республіці (1983), на з'їздах і конференціях стоматологів. Лія Петрівна неодноразово обиралася членом правління Республіканського й обласного наукових товариств стоматологів, нагороджена медаллю «За доблесну працю», знаком «Відмінник охорони здоров'я».



VIII з'їзд стоматологів України. Львів, 1989 (зліва направо): доц. Павленко Л.Г., проф. Максименко П.Т., проф. Григор'єва Л.П.

У спадок ортодонтам України професор Л.П. Григор'єва залишила талановиті ідеї, популярну серед стоматологів України класифікацію зубощелепних аномалій, розділ «Види прикусів» у книзі «Справочник по

ортодонтии» (под. ред. Бушан М.Г., 1990), дві монографії : «Прогнатія», 1984; «Прикус у дітей», 1995.



Колектив кафедри з першими курсантами (1991 р.)

У 1991 році з ініціативи проф. Л.П. Григор'євої наказом ректора проф. М.С. Скрипнікова був виділений **курс післядипломної освіти лікарів-ортодонтів** при кафедрі післядипломної освіти лікарів стоматологів-ортопедів (завідував кафедрою на той час доцент О.М. Левітов). Курс післядипломної підготовки лікарів-ортодонтів очолила учениця Лії Петрівни на той час к.мед.н., доцент кафедри Віра Дмитрівна Куроєдова.

Любов до ортодонтії та наукового пошуку Віра Дмитріїна перейняла у Лії Петрівни ще за роки аспірантури (1977-1980 рр.), виконуючи під її керівництвом кандидатську дисертаційну роботу на тему «Состояние жевательных и височных мышц при дистальном прикусе и его изменения в динамике лечения». У подальшому Лія Петрівна буде науковим консультантом і при написанні докторської дисертації на тему «Комплексна оцінка хвороби «зубощелепна аномалія» та прогноз лікування ортодонтичних пацієнтів» (1999).

Стрімкий розвиток ортодонтії, потреба в підготовці кваліфікованих практикуючих лікарів та необхідність якісного викладання ортодонтії студентам вимагав реорганізаційних дій. Необхідність відокремлення спеціальності "Ортодонтія" і кафедр ортодонтії в медичних вузах та інститутах удосконалення лікарів назріла у нагальну потребу.



Завідувачка кафедри післядипломної освіти лікарів-ортодонтів

Д.мед.н., проф. Віра Дмитріївна Курєдова

Необхідно було ціною великих зусиль організованості і плідної роботи забезпечити становлення ортодонції в нашій країні, довести на всіх рівнях, що ортодонція – самостійна спеціальність, а не частина ортопедичної або дитячої стоматології. Тому з метою покращення в Україні підготовки спеціалістів за фахом «Ортодонція» згідно листа Міністра охорони здоров'я України В.Ф. Москаленка №8.02.74/1467 від 22.06.2001 р. за наказом ректора академіка М.С. Скрипнікова 23 липня 2001р. з курсу післядипломної освіти лікарів-ортодонтів створена **кафедра післядипломної освіти лікарів-ортодонтів**, яку очолила професор Віра Дмитріївна Курєдова.

Згодом наказом ректора академії проф. Ждана В.М. від 31.09.2005 року для подальшого розвитку дисципліни «Ортодонція» **кафедра післядипломної освіти лікарів-ортодонтів** була реорганізована в кафедру ортодонції та **післядипломної освіти лікарів-ортодонтів** де навчались не тільки лікарі на післядипломному рівні, а й студенти. Таким чином, професор Курєдова Віра Дмитрівна втілила в життя мрію свого вчителя – професора Л.П. Григор'євої про окрему дисципліну «Ортодонція».



***Щорічне покладання квітів до меморіальної дошки професора Лії
Петрівни Григор'євої в день її народження***

Світлу пам'ять та щире вдячність за життєву та професійну науку своєму Вчителю Лії Петрівні Григор'євій Віра Дмитріївна пронесла через все життя. За її ініціативи у 2012 році було відкрито меморіальну дошку, що присвячена 85-річчю з Дня народження Лії Петрівни.

Активній діяльності кафедри ортодонції та підвищенню рівня значущості ортодонції в Україні значно сприяли дві події: виділення лікарської спеціальності "Ортодонція" та створення Асоціації ортодонтів України.



2010 р.

2014р.

Колектив кафедри післядипломної освіти лікарів-ортодонтів

На сьогоднішній день завідувачка кафедри, професор, доктор медичних наук Курєдова Віра Дмитрівна – член спеціалізованої Вченої ради при Українській медичній стоматологічній академії, член вченої ради Української медичної стоматологічної академії, член вченої ради Науково-навчального

інституту післядипломної освіти; член апробаційної вченої ради Української медичної стоматологічної академії для захисту кандидатських і докторських дисертацій. Вона є автором понад 450 наукових та науково-методичних статей, 70 патентів, 51 навчального посібника та монографій.



Спільна стендова доповідь проф. Курєдової В.Д. і д-ра Ротраут Рейнхардт на 84 Європейському конгресі ортодонтів (м.Лісабон, Португалія, 2008 р.)

Професор Курєдова В.Д. щорічно бере активну участь у міжнародних наукових ортодонтичних форумах (Німеччина, Польща, Нідерланди, Португалія, Австрія, Росія, Туреччина, Словенія, Фінляндія та ін.).



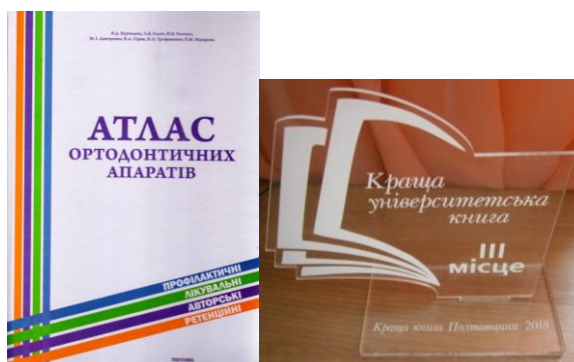
***Європейський ортодонтичний конгрес, Словенія, 2010р.
Проф. В.Д. Курєдова, Р. Славічек, М.С. Дрогомирецька***

Під керівництвом професора Віри Дмитріївни Курєдової захищені одна докторська, 9 кандидатських дисертаційних робіт, 7 магістерських.

З 2001 по 2019 роки **кафедра післядипломної освіти лікарів-ортодонтів** за розпорядженням МОЗ України була опорною і розробила методичну базу з післядипломного навчання за фахом «Ортодонтія» в Україні: 12 навчальних планів і програм з ортодонтії для підготовки лікарів-

інтернів, циклів спеціалізації, тематичного вдосконалення, передатестаційного циклу, для клінічних ординаторів і магістрантів, для тематичного вдосконалення зубних техніків.

За 30 років плідної праці співробітниками кафедри підготовлено та видано друком 50 навчально-методичних посібників та підручників, особливе місце серед яких займає «Атлас ортодонтичних апаратів» (2011 р.), який заслужено користується популярністю як серед студентів та курсантів, так і серед практикуючих лікарів із досвідом.



«Атлас ортодонтичних апаратів» став лауреатом обласного конкурсу «Краща книга Полтавщини» в номінації «Краща університетська книга», 2018 р.

Колектив **кафедри післядипломної освіти лікарів-ортодонтів** плідо працює 30 років. За цей час спеціальність ортодонта отримали понад 500 лікарів на циклі «Спеціалізація», цикл ТУ пройшли понад 1500 курсантів, цикл з ортодонтії – понад 1500 лікарів-інтернів. Кафедра підготувала більше 120 клінічних ординаторів – іноземців з 15 країн світу (Сирія, Палестина, Йорданія, Туніс, Марокко, Китай, Іран, Грузія, Туркменістан, Лівія, Судан та ін.). Всього за 29 років кафедра передала свої знання з ортодонтії понад 4,5 тисячам лікарів-курсантів.

Колектив **кафедри післядипломної освіти лікарів-ортодонтів** вилікував не одне покоління пацієнтів із різних регіонів України. Щорічно на кафедрі отримують ортодонтичну допомогу майже 15 тисяч хворих. В лікувальній роботі колектив кафедри застосовує комп'ютеризовані методи діагностики, зокрема аналіз бічних телерентгенограм (згідно Угоди «Audax

Рго» (Словенія)), сучасні методи рентгенологічної діагностики – конусно-променеву комп'ютерну томографію, функціональну діагностику із застосуванням електроміографії жувальних м'язів та сучасні методики лікування та профілактики зубощелепних аномалій.

Застосування відео презентацій на семінарських заняттях, мультимедійні історії хвороби пацієнтів, виготовлення ортодонтичних конструкцій в зуботехнічній лабораторії стали обов'язковими в навчальному процесі підготовки лікарів-курсантів, зібрала фільмотеку для навчання з окремих розділів дисципліни «Ортодонтія» та електронну бібліотеку.

Наукова робота кафедри присвячена розробці комплексних методів профілактики і лікування зубощелепних аномалій у дітей, підлітків і дорослих. Наукова робота кафедри здійснюється спільно з університетом ім. Й. Гутенберга, м. Майнц (Німеччина), з кафедрою «Kieferorthopedia» за двосторонньою угодою за програмою з ортодонтії «Сучасне розуміння функції та дисфункції зубощелепної системи» (з 2002 р.) та з державною установою «Інститут стоматології» АМН України (м. Одеса), відділом стоматології дитячого віку (з 2003 р.). У 2019 році укладено Угоду про співпрацю з Госпіталем по реабілітації пацієнтів із краніофасціальними аномаліями Університету Сан-Пауло (Бразилія).



***Проф. Куроєдова В.Д. та доц. Макарова О.М. разом із логопедами
Полтавського національного педагогічного університету ім.
В.Г. Короленка на стажуванні в Госпіталі по реабілітації пацієнтів із
краніофасціальними аномаліями Centrinho Університету Сан-Пауло
(Бразилія).***

Вагомий внесок у наукову та практичну діяльність кафедри та розвиток вітчизняної ортодонтії внесли завуч кафедри, доцент, кандидат медичних наук Галич Людмила Борисівна - член Української асоціації ортодонтів, лікар-ортодонт вищої категорії, Головка Нонна Василівна, доцент, кандидат медичних наук, член Української асоціації ортодонтів, лікар-ортодонт вищої категорії, член редакційної колегії журналу “Сучасна ортодонтія”, Сірик Валентина Андріївна, кандидат медичних наук, асистент, член Української асоціації ортодонтів, лікар-ортодонт вищої категорії.

Галич Людмила Борисівна закінчила з відзнакою в 1988 році стоматологічний факультет Полтавського державного медичного стоматологічного інституту. Кандидатська дисертація на тему ”Зубощелепні аномалії у дітей із вродженим наскрізним одностороннім незрощенням верхньої губи і піднебіння та з ізольованим незрощенням піднебіння до та після уранопластики, їх клініка і лікування” (1993 р.). Автор більше 120 наукових праць, 1 винаходу, 2 патентів, 5 навчальних посібників.



***Завуч кафедри
післядипломної освіти
лікарів-ортодонтів,
к.м.н., доцент
Людмила Борисівна
Галич***



***Доцент кафедри
післядипломної освіти
лікарів-ортодонтів,
к.м.н.,
Нонна Василівна
Головка***



***Асистент кафедри
післядипломної освіти
лікарів-ортодонтів,
к.м.н.,
Валентина Андріївна
Сірик***

Головко Нонна Василівна закінчила з відзнакою в 1973 році стоматологічний факультет Полтавського медичного стоматологічного інституту. Кандидатська дисертація “Особенности клиники прогнатического дистального прикуса у детей с нарушенным носовым дыханием” (1986 р.). Автор 135 наукових праць, 13 навчальних посібників, 5 патентів України на винахід. Під керівництвом Головки Н. В. захищені 3 кандидатські та 1 магістерська робота.

Сірик Валентина Андріївна закінчила стоматологічний факультет Полтавського медичного стоматологічного інституту. Кандидатська дисертація на тему “Особенности ортодонтического лечения в период змінного прикусу” (1975 р.). Автор 68 наукових праць та 2 раціоналізаторських пропозицій, 6 навчальних посібників. Співавтор 7 навчально-методичних програм післядипломного навчання за фахом “Ортодонтія”.

За вагомий внесок в розвиток вітчизняної ортодонтії від Асоціації ортодонтів України професор Курєдова Віра Дмитрівна і доцент Головко Нонна Василівна нагороджені Орденом ім. Бетельмана А.І..

